

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 43 (4–2014)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2014

УДК 330-339; 321.7; 159.9
ББК 65.9(4УКР)29-2я43
М58

Редакційна колегія

Подоляка А. М., д-р юрид. наук, проф. — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Політичні науки

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф., Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Бідзюра І. П., д-р політ. наук, Варзар І. М., д-р політ. наук, проф., Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф., Гончаренко О. М., д-р іст. наук, Піляєв І. С., д-р політ. наук, Хижняк І. А., д-р іст. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф.

Економічні науки

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф., Пила В. І., д-р екон. наук, проф., Радзівський О. І., д-р екон. наук, Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Шостак Л. Б., д-р екон. наук, проф., Швець В. Я., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф., Сафонова В. Є., д-р екон. наук, Хачатрян Г. Е., д-р екон. наук.

Юридичні науки

Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Ануфрієв М. І., д-р юрид. наук, проф., Бандурка О. О., д-р юрид. наук, проф., Бородін І. Л., д-р юрид. наук, проф., Гаркуша В. С., канд. юрид. наук, доцент, Демченко С. Ф., д-р юрид. наук, Джуль В. В., д-р юрид. наук, проф., Ковальська В. В., д-р юрид. наук, ст. наук. співр., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф., Курко М. Н., д-р юрид. наук, доцент, Мартиненко О. А., д-р юрид. наук, проф., Муравйов К. В., канд. юрид. наук, доцент, Недюха М. П., д-р філос. наук, проф., Подоляка А. М., д-р юрид. наук, проф., Темченко В. І., канд. юрид. наук, доцент, Христинченко Н. П., канд. юрид. наук, Юлдашев О. Х., д-р юрид. наук, проф., Ярмиш О. Н., д-р юрид. наук, проф.

Психологічні науки

Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Лігоцький А. О., д-р пед. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Приходько Ю. О., д-р психол. наук, проф., Синьов В. М., д-р пед. наук, проф., Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф., Бучек А. О., д-р психол. наук, проф.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 9 від 29 жовтня 2014 р.)

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М58 Наукові праці МАУП / редкол.: А. М. Подоляка (голов. ред.) [та ін.]. — К. : МАУП, 2001 — Вип. 43 (4–2014). — К. : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2014. — 248 с.: іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку економіки, політології, психології і права.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (свідоцтво від 11.04.02 за № 6048, серія КВ) як наукове видання, в якому висвітлюються результати наукових досліджень в галузях економіки, політології, соціології, психології, права, матеріалів наукових конференцій.

Вищою атестаційною комісією України “Наукові праці МАУП” визнано як фахове видання з політичних наук (за постановою Президії ВАК України № 1-05/4 від 26 травня 2010 р.) та юридичних наук (за постановою Президії ВАК України № 1-05/5 від 31 травня 2011 р.).

Міністерством освіти і науки України збірник “Наукові праці МАУП” визнано як фахове видання з економічних наук (за наказом МОН України від 21.11.13 № 1609).

ББК 65.9(4УКР)29-2я43+67.9(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2014
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2014

ЗМІСТ

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	5	Юлдашев О. Х., Баганець В. О. Контроль за господарською діяльністю з боку прокуратури	68
Перегуда Є. В. Регулювання мовних аспектів політичної кризи	5	Щокін Р. Г. Особливості правового регулювання деяких майнових прав у сфері інтелектуальної власності	75
Блиствів Т. І., Колесник В. Т., Пригунов П. Я., Карпова К. В. Корупція у сфері державного управління як загроза національній безпеці України (політичний аспект)	11	Александров Ю. В. Вірус імунодефіциту людини і питання відповідальності за його розповсюдження	80
Гольцов А. Г. Неоімперський геополітичний проект “Руського світу”	25	Комаров В. А. Про соціальну справедливість у практиці правового регулювання трудових відносин в Україні	87
Самойленко О. П. Політика у людському вимірі: людиноцентристський аспект і гуманітарно-моральні засади	32	Миронова В. О. Деякі питання застосування домашнього арешту як запобіжного заходу за чинним Кримінальним процесуальним кодексом України	93
Білоусов В. М. Держава і громадянське суспільство: проблема взаємин задля стабільного розвитку соціуму	36	Бортник В. А. Генезис законодавства про кримінальну відповідальність за посягання на честь та гідність особи в період українського державотворення	98
Гаращук Є. В. Культура політичного протесту як елемент політичної культури.....	39	Лісовська Ю. П. Інтелектуалізація як протидія терористичній діяльності в системі інформаційної безпеки.....	105
Кравченко А. І. Трансформація політичних цінностей в процесі формування державності	46	Поліщук М. Г. Система судів США та можливість використання окремих її положень в діяльності судів України	110
Ляшенко Є. О. Геополітичні фактори міжнародної міграції населення на початку XXI сторіччя	50	ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	114
Салманов А. Гейдар Алієв як фундатор зовнішньополітичної стратегії Азербайджану	56	Захожай В. Б., Бурсов Р. В. Сучасні підходи щодо визначення технологічного рівня промислових підприємств	114
ЮРИДИЧНІ НАУКИ	62		
Нікітін Ю. В. Основоположні засади спрямування спеціально-кримінологічної протидії злочинності	62		

Шконда В. В., Кальянов А. В. Термінологічний аналіз категорії “глобалізація”	122	Климчук С. А. Ідентифікація етапів розвитку підприємств альтернативної енергетики в Україні	184
Амбросенко О. П. Семантичний аналіз континууму поглядів на дефініцію “витрати”	129	Корецька О. В. Розвиток теорії конкуренції і сучасне розуміння конкурентоспроможності промислових підприємств	189
Dikarev O. I. “Silk Road” richthofen’s geoeconomical paradigm in China Eurasia resources diplomacy	133	Таранець В. О. Методологічні основи державного регулювання довгострокового соціального розвитку регіонів	196
Захожай К. В. Статистичне забезпечення управління боргом Державного бюджету України	140	Шестак М. Л. Управління інноваційними проектами як дієва форма поліпшення інвестиційного процесу в Україні	204
Карбовська Л. О. Методичні підходи до оцінки рівня збалансованості попиту і пропозиції на ринку праці фахівців з вищою освітою в зарубіжних країнах	148	ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ	208
Козлова А. І., Климчук М. М. Ітерація інституційної детермінанти розвитку підприємств альтернативної енергетики	152	Найдьонов І. М. Ефективній навчальній діяльності — ефективне управління	208
Кубайчук О. О. Моделювання економічних залежностей в MS EXCEL за емпіричними даними з використанням покрокових алгоритмів	158	Домбровская О. Арт-терапія в комплексном методі психофізической реабілітації с участием дельфинов	215
Баєв В. В. Економічні передумови розвитку медичного туризму в Україні	163	Заверуха О. В. Проблема автономності у підлітковому віці в працях вітчизняних та зарубіжних дослідників	219
Марченко С. М. Обґрунтування моделей ціноутворення на продукцію сільськогосподарського машинобудування залежно від взаємин між учасниками ринку	168	Любас Б. Концептуальні засади людиноцентричної політики в системі управління персоналом	227
Близнюк А. С., Толстенко О. В. Проблеми формування інституту соціального партнерства та соціально орієнтованої підприємницької діяльності в Україні	178	Р. Піарска Парадигмальні особливості конституювання інституту сім’ї в сучасних умовах функціонування соціумів: психологічний аспект	230
		К. Шафранская Нарушения развития речи и коммуникации у интеллектуальных инвалидов и конфликт с законом	233
		ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	241

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ РІВНЯ ЗБАЛАНСОВАНOSTI ПОПИТУ І ПРОПОЗИЦІЇ НА РИНКУ ПРАЦІ ФАХІВЦІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Наукові праці МАУП, 2014, вип. 43(4), с. 148–151

Система вищої освіти України неефективна, вона не задовольняє потреби економіки в кадрах, що є однією з причин гальмування економічних реформ в країні. Розробка методики оцінювання ефективності механізму збалансування попиту і пропозиції на ринку праці фахівців з вищою освітою зарубіжних країн дасть можливість наблизити структуру вищої освіти за напрямками підготовки фахівців в Україні до структури ВВП за видами економічної діяльності.

Для сучасного ринку праці фахівців з вищою освітою характерна незбалансованість попиту і пропозиції, внаслідок чого чисельність, структура та якість підготовки кваліфікованих кадрів не відповідає потребам національної економіки у фахівцях, а отже поглиблюється безробіття серед осіб з вищою освітою.

Проблеми регулювання попиту і пропозиції фахівців на ринку праці в Україні є предметом дослідження таких науковців, як: С. І. Бандур, Д. П. Богиня, І. К. Бондар, Н. О. Гаркавенко, А. М. Колот, І. Г. Манцуров, О. М. Левченко, В. С. Найдюнов, І. Л. Петрова, В. М. Петюх тощо.

Невирішеними залишаються питання розробки методики оцінювання ефективності механізму збалансування попиту і пропозиції на ринку праці фахівців з вищою освітою.

Ефективність системи підготовки кадрів визначають шляхом зіставлення суспільних витрат (вкладені державні та приватні інвестиції) та результатів діяльності (ступінь реалізації цілей, поставлених суспільством перед системою освіти). Оцінка ґрунтується на визначенні того, наскільки освіта задовольняє потреби економіки й суспільства у підготовлених кадрах фахівців та сприяє

досягненню повної зайнятості економічно активного населення країни: відповідність підготовки фахівців потребам ринку праці (кар'єрне зростання випускників за фахом); ефективність використання робочої сили (рівень безробіття); ефективність використання фахівців з вищою освітою (рівень працевлаштування); рівень охоплення населення вищою освітою [4].

Відповідно, оцінювання рівня збалансування попиту і пропозиції фахівців у зарубіжних країнах слід проводити із застосуванням методики інтегральної оцінки на основі такого алгоритму (табл. 1).

Ранжування країн на основі обраних критеріїв та показників виявило, що найвище місце в рейтингу займають такі країни, як: Данія, США, Республіка Корея і Великобританія, де отримано найвищий узагальнюючий інтегральний показник. Механізм державного регулювання попиту і пропозиції на ринку праці у цих країнах є найефективнішим щодо досягнення цілей збалансування потреб економіки на фахівців та їх пропозиції ВНЗ (табл. 2).

На думку американських фахівців, найближчими роками головним двигуном економічного зростання будуть галузі економіки

Порядок проведення інтегральної оцінки рівня збалансування попиту і пропозиції на ринку праці фахівців з вищою освітою

Етапи	Зміст діяльності	
1. Постановка проблеми, мети та завдань інтегральної оцінки збалансування попиту і пропозиції на ринку праці фахівців з вищою освітою	<p><i>Проблема:</i> збільшується дисбаланс між попитом та пропозицією на ринку праці фахівців, зростає рівень безробіття осіб з вищою освітою.</p> <p><i>Мета:</i> забезпечення потреб економіки висококваліфікованими кадрами.</p> <p><i>Завдання:</i> досягнення збалансованості структури підготовки кадрів за галузями знань, спеціальностями і професіями з попитом на них національного господарства за ВЕД; забезпечення затребуваності випускників ринком праці; зниження рівня безробіття серед випускників ВНЗ</p>	
2. Вибір та обґрунтування показників (індикаторів) для проведення оцінки	I. Показники відповідності підготовки фахівців потребам ринку праці (кар'єрне зростання за фахом)	K1 — коефіцієнт кореляції відповідності розподілу зайнятих структурі ВВП (за ВЕД); K2 — коефіцієнт кореляції відповідності структури вищої освіти за галузями знань структурі ВВП (за ВЕД); K3 — залежність між рівнем доходів працівників та їх освітою
	II. Показники ефективності використання робочої сили	K4 — питома вага безробітних у загальній кількості економічно активного населення; K5 — питома вага безробітної молоді у загальній кількості економічно активного населення
	III. Показники ефективності використання фахівців з вищою освітою (рівень працевлаштування)	K6 — частка зайнятих з вищою освітою у загальній кількості зайнятого населення; K7 — питома вага фахівців в економіці, що займають посади, невідповідні рівню вищої освіти; K8 — рівень безробіття серед осіб 24–29 років, які мають вищу освіту
	IV. Показники рівня охоплення населення вищою освітою	K9 — частка осіб з вищою освітою у загальній кількості населення; K10 — індекс освіти
3. Розподіл показників на стимулятори та дестимулятори	K1, K2, K3, K6, K9, K10 є стимуляторами — позитивна спрямованість дії; K4, K5, K7, K8 є дестимуляторами — негативна спрямованість дії	
4. Обчислення стандартизованих значень показників	<p>На основі інтегральних оцінок, розрахованих на базі відхилень ($x_{ij} - \alpha$), стандартизованих варіаційним розмахом ($x_{\max} - x_{\min}$);</p> <p>для стимуляторів — $\alpha = x_{\min}$ у формулі: $z_{ij} = \frac{x_{ij} - x_{\min}}{x_{\max} - x_{\min}}$</p> <p>для дестимуляторів — $\alpha = x_{\max}$ у формулі $z_{ij} = \frac{x_{\max} - x_{ij}}{x_{\max} - x_{\min}}$</p>	

5. Визначення значень вагових коефіцієнтів кожної зі складових інтегральної оцінки	Здійснено методом експертних оцінок у такому порядку: 1) формулювання мети та завдань експертної оцінки; 2) розробка анкети (опитувальника); 3) формування групи експертів із 7 осіб: науковці та представники центральних органів влади; 4) ранжування експертами показників методом попарних порівнянь за їх пріоритетністю від 1 до 10, (кожному експерту пропонують вибрати з двох показників найважливіший згідно з його власними критеріями); 5) для визначення узгодженості думок експертної групи використано коефіцієнт конкордації, який обчислюється за формулою $W = \frac{12S}{n^2(m^3 - m)}$
6. Розрахунок значень кожного інтегрального показника з урахуванням вагових коефіцієнтів	Інтегральний показник комплексної оцінки розраховується для кожного об'єкта методом сум — підсумовуванням фактичних значень за формулою $K_j = \sum_{i=1}^n x_{ij}^{\phi} / x_{ij}^{\beta}$
7. Обчислення узагальнюючого інтегрального показника	Розраховується для кожної країни за формулою $G_j = \frac{1}{m} \sum_1^m z_{ij}$
8. Визначення місця кожної країни у рейтингу	Данія — 9,06; США — 7,75; Республіка Корея — 6,65; Великобританія — 6,37; Франція — 6,18
9. Формулювання висновків та пропозицій	

Джерело: розроблено автором

Таблиця 2

Інтегральна оцінка рівня збалансованості попиту і пропозиції на ринку праці фахівців з вищою освітою у зарубіжних країнах

Країна	Вагові коефіцієнти										Підсумковий рейтинговий бал ($\sum W_n * Z_n$)	Місце країни в рейтингу
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10		
	1,2	1,2	1,2	1	1	1,2	1	1	0,6	0,6		
	Стандартизовані значення показників (індикаторів)											
Z1	Z2	Z3	Z4	Z5	Z6	Z7	Z8	Z9	Z10			
Великобританія	0,62	0,74	0,74	0,51	0,42	1,44	0,58	1,00	0,16	0,15	6,37	4
США	1,44	1,30	1,30	0,43	0,47	1,21	0,31	0,91	0,24	0,15	7,75	2
Канада	0,65	0,23	0,23	0,35	0,25	1,20	0,00	0,57	0,30	0,23	4,00	8
Франція	0,89	1,22	1,22	0,04	0,29	1,24	0,56	0,46	0,11	0,23	6,18	5
Італія	0,89	0,38	0,38	0,29	0,06	1,13	0,62	0,00	0,00	0,08	3,83	9
Німеччина	0,37	0,94	0,94	0,00	0,76	1,27	0,86	0,54	0,11	0,00	5,79	6
Японія	0,88	0,00	0,00	0,82	0,94	1,08	0,20	0,81	0,25	0,00	4,97	7
Данія	0,73	1,44	1,44	0,74	0,86	1,39	1,20	0,76	0,20	0,30	9,06	1
Фінляндія	0,16	0,73	0,73	0,21	0,00	0,00	0,05	0,69	0,20	0,30	3,07	10
Республіка Корея	0,00	0,92	0,92	1,00	1,00	1,21	0,31	0,87	0,18	0,23	6,65	3

Джерело: розроблено автором

і сфери діяльності, засновані на нововведеннях. Структура підготовки спеціалістів у розвинених країнах визначається перспективами технологічного розвитку, орієнтується на інноваційні перспективи розвитку національної економіки.

Розробка та втілення в життя будь-яких реформ безпосередньо залежить від професійних якостей тих, хто буде цим займатися. Саме тому без кваліфікованих кадрів, структура і рівень підготовки яких відповідатиме поточним та перспективним потребам національної економіки, реалізувати конструктивні реформи неможливо.

Література

1. Левченко О. М. Професіональний потенціал: регуляторні механізми інноваційного розвитку: Моно-

графія / О. М. Левченко. — Кіровоград: КОД, 2009. — 375 с.

2. Лібанова Е. М. Ринок праці: Навч. посіб. / Е. М. Лібанова. — К.: ЦНЛ, 2003. — 224 с.

3. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті: затверджено Указом Президента України від 17.04.2002 № 347/2002. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>

4. Управление современным образованием: социальные и экономические аспекты / [А. Н. Тихонов, А. Е. Абрамешин, Т. П. Воронина и др.]. — М.: Вита-Пресс, 1998. — 463 с.

5. Россия и страны мира. 2006: [статистический сборник]. — М.: Росстат, 2006. — 398 с.

6. Россия и страны мира. 2008: [статистический сборник]. — М.: Росстат, 2008. — 399 с.

7. Россия и страны мира. 2010: [статистический сборник]. — М.: Росстат, 2010. — 372 с.

8. Рынок труда: проблемы и решения: Монография / А. В. Кашепов, С. С. Сулакшин, А. С. Малчинов. — М.: Науч. эксперт, 2009. — 232 с.

Розроблено методичний підхід до оцінювання ефективності механізму збалансування попиту і пропозиції на ринку праці фахівців з вищою освітою зарубіжних країн з метою наближення структури вищої освіти за напрямками підготовки до структури ВВП за видами економічної діяльності України.

Разработан методический подход к оценке эффективности механизма сбалансирования спроса и предложения на рынке труда специалистов с высшим образованием за границей с целью приближения структуры высшего образования по направлениям подготовки к структуре ВВП по видам экономической деятельности Украины.

Developed methodical approach to evaluating the effectiveness of the mechanism to balance supply and demand in the labor market specialists with higher education abroad in order to approximate the structure of higher education in the areas of the structure of GDP by economic activity of Ukraine.

Надійшла 2 жовтня 2014 р.